

NIEUWSBRIEF HEI, HEG & HOOGEIND

LENTE 2023

IN DIT NUMMER:

**VOORWOORD
REDACTIE** 1

AGENDA 1

**AANVALSPLAN
LANDSCHAP** 2

**FILM 'ONDER
HET MAAIVELD'** 2

**VRIJWILLIGERS
AVOND** 3

**RESULTATEN
BIMAG 2022** 4

**MONITOREN EN
JAARVERSLAG
UILENWERK-
GROEP** 4

**LINDSE NATUUR
IN WOORD EN
BEELD** 4

**NATUURLIJKE
WILDE
ZWIJNENWERING** 5

**HET CIJNSGELD
IN LEENDE** 6

COLOFON 6

VOORWOORD REDACTIE

Beste lezers,

Voor u ligt de eerste nieuwsbrief van het jaar 2023. De meteorologische lente is reeds aangevangen maar daar trekt het weer zich niks van aan. Tot nog toe heeft maart ons vooral maartse buien opgeleverd: regen en natte sneeuw. Hopelijk staan zo veel mogelijk stuwtjes dicht om het water vast te houden en te laten infiltreren: de zomer zou zomaar weer eens lang en droog kunnen zijn.

In deze editie leest u over zaken die meer of minder betrekking hebben op onze vereniging. Zo geven we een verslag van de vrijwilligersavond die op 14 februari is georganiseerd. Tijdens deze avond werden de vele werkgroep leden die onze vereniging rijk is weer eens getraakteerd op een gezellig samenzijn. Verder informeren we u over het zogeheten Aanvalsplan Landschap dat vanuit het Rijk is opgesteld om de groen blauwe dooradering in het buitengebied te stimuleren. Daarnaast praten we u bij over een oud gebruik: het uitbetalen

van de cijns gelden door de rotmeesters. En ten slotte vertelt een bewoner uit Leenderstrijp over zijn natuurlijke wilddraster om de wilde zwijnen uit zijn tuin te houden.

Mocht u nu zelf nog leuke ideeën hebben die niet zouden misstaan in onze nieuws-

brief: neem dan vooral contact op met de redactie. Of lijkt het u leuk om onze redactie te versterken? Twijfel dan niet en laat het ons weten. Wij verwelkomen graag nieuwe werkgroep leden.

Zo, de oproep kan maar gedaan zijn. Dan rest ons niets meer dan u veel leesplezier te wensen!

Namens de redactie,

Peter, Roel en Koen

AGENDA:

**Jaarvergadering: 12 april
2023**

Aanvalsplan Landschap

De laatste jaren hebben zich veel opgaven in het landelijk gebied opgestapeld: klimaatverandering, stikstof, energietransitie en biodiversiteit. De rijksoverheid heeft daarom het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) opgesteld. Daarmee wil het meer sturing geven aan deze opgaven. Onderdeel van het NPLG is ook het Aanvalsplan Landschap. Het doel van het plan is om in 2050 zo'n 10 % van het landelijk gebied te voorzien van een groen-blauw netwerk. Dit groen-blauwe netwerk moet bestaan uit gebiedseigen landschapselementen zoals houtwallen, struweelhagen, grienden en hoogstamboomgaarden. Ook kruidenrijke akkerranden en natte elementen zoals slootkanten en natuurvriendelijke oevers vallen hieronder. Het idee is dat een groen-blauw netwerk bijdraagt aan het herstel van de biodiversiteit maar ook aan schoon drinkwater, landschappelijke kwaliteit en duurzaamheid. Het plan moet ook kansen bieden voor de verduurzaming van de landbouw. Wat de instrumenten en de middelen zijn voor deze opgave is nog niet duidelijk. Op dit moment wordt verwacht dat de regie van dit plan bij het Rijk en de provincie komt te liggen. De concrete uitvoering zal vervolgens komen te liggen bij gemeenten, waterschappen en gebiedspartijen zoals agrariërs en terreinbeheerders.

Naar verwachting zal rond de zomer 2023 meer duidelijkheid komen als de provincie met haar Brabants Programma Landelijk Gebied zal komen. Hierin moeten de opgaven en doelstellingen van het NPLG nader zijn uitgewerkt op provinciaal niveau.

Film 'Onder het Maaiveld'

Binnen onze vereniging is veel aandacht voor de kwaliteit van het bodemleven. Zo werken wij onder anderen mee aan het project Bodem Water en Biodiversiteit. Daarom is het wellicht interessant te vermelden dat op 2 maart jl. de film 'Onder het maaiveld' in première is gegaan. Deze film geeft een uniek inkijkje in de wereld onder onze voeten. Met spectaculaire beelden van organismen in de bodem zoals wormen, larven, bacteriën en geleedpotigen. Ook laat de film zien hoe het bodemleven kan bijdragen aan een goede oogst. De film duurt 1 uur en 23 minuten en (is in onze omgeving) te bekijken in bioscoop Vue en bioscoop Natlab in Eindhoven.

Vrijwilligersavond

Dinsdag 14 februari was het dan zover: na de corona weer een vrijwilligersavond voor de vrijwilligers van onze plattelandsvereniging. Het zijn de mensen waar een vereniging op draait. Het programma begon met de opening door onze voorzitter. Daarna werd er kort stil gestaan bij de werkgroepen met hun activiteiten. Zo hebben we de werkgroep Kerk- en Steenuilen met een uitbreiding van de torenvalken, De werkgroep inventariseren met o.a. BIMAG (Boeren Insecten Monitoring Agrarische Gebieden en de MAS (Monitoring Agrarische Soorten), de werkgroep Natuurwerk, de werkgroep Jaarprogramma en de werkgroep PR en Communicatie en natuurlijk het bestuur.

Meerdere leden zijn actief in meerdere werkgroepen. Hoewel iedereen zijn eigen motivatie heeft om vrijwilliger te zijn, vinden zij het met elkaar (in groepsverband) iets ondernemen heel belangrijk. Aandachtspunt voor een aantal groepen is het werven van nieuwe leden.

Zoals tijdens de algemene jaarvergadering afgesproken werd er nog stil gestaan bij de doelstellingen van de vereniging. Ook bij de werkgroep leden werd de huidige doelstelling passend gevonden. Niets aan doen was het advies.

Enkele agendapunten vanuit het bestuur werden nader toegelicht. Een belangrijk punt was, dat leden van de

Prijsuitreiking fotoquiz: Ton van Dijk krijgt van onze voorzitter de eerste prijs: een vogelhuisje.

werkgroepen, ook lid van de vereniging moeten zijn. Ook werd stil gestaan bij het veilig werken en de verantwoording die de werkgroepleden daarvoor zelf dragen.

Het formele deel van de avond werd afgesloten met een foto quiz. Prijswinnaars waren Ton van Dijk, Jack van der Palen en Peter van Rijsingen. Krijn had verder voor alle aanwezigen een passende troostprijs georganiseerd: een voederblok voor onze vogeltjes.

Resultaten BIMAG 2022

BIMAG staat voor 'Boeren Insecten Monitoring Agrarische Gebieden'. Om de 14 dagen worden drie speciale vangemmers geplaatst met een Ledverlichting. Het blauwe licht boven de emmers trekt nachtvlinders aan. De vlinders vallen vervolgens in de emmer waar ze 's morgens door de werkgroep worden gefotografeerd en vervolgens in een computersysteem worden opgeslagen.

Specialisten kijken welke soorten er in de emmers gevonden en gefotografeerd zijn. Door de gestandaardiseerde emmers en werkwijze kunnen de 86 erven in Nederland goed met elkaar vergeleken worden. Jaarlijks krijgt iedere BIMAG-groep de resultaten.

De BIMAG-emmers van onze plattelandsvereniging staan opgesteld bij ons lid Toine Maas. Van half april tot begin oktober werden in 11 nachten de drie emmers geplaatst.

In de drie emmers werden 's ochtends in totaal 139 nachtvlinders aangetroffen. Daar waren veel voorkomende soorten bij maar ook een paar wat zeldzamere. Hoewel de nachtvlinders de naam hebben wat saai te zijn, zijn ze soms toch erg mooi.

Zin om een keer mee te kijken? Even melden bij onze secretaris.

De LED-emmer: aan de bovenzijde de LED's. Het blauwe kastje aan de rand van de emmer schakelt de LED's in als het donker wordt.

Leden van de uilenwerkgroep zijn in de maand maart bezig (geweest) met het inventariseren van de steenuilpopulaties in ons werkgebied. Dit wordt om de drie á vier jaar uitgevoerd. De steenuil laat zich in vergelijking met andere uilensoorten relatief makkelijk zien en horen. Het

Monitoren en jaarverslag Uilenwerkgroep

principe van het inventariseren berust op geluidsnabootsing. Met behulp van geluidsapparatuur wordt de territoriumroep van een mannetje afgespeeld. Daarmee wordt gepoogd andere steenuilmanen met een roep te laten antwoorden. Elke roepende man vertegenwoordigt een territorium. Windstille en droge avonden zijn hiervoor het meest geschikt. Met behulp van aanvullende informatie zoals zichtwaarnemingen van uilen, broedgevallen in kasten en navraag bij plattelandsbewoners wordt hierdoor een vrij compleet beeld verkregen van het aantal steenuilpopulaties in onze gemeente. Op deze manier kunnen we de gang van zaken omtrent deze bijzonder uilensoort goed volgen.

Wilt u meer lezen over de broedresultaten van de steenuilkerkuilen in 2022 en over andere wetenswaardigheden van onze uilenwerkgroep? Via onderstaande link kunt u het uitgebreide jaarverslag vinden: <https://www.heihheghoogeind.nl/jaarverslag-2022-uilen-en->

Lindse Natuur in woord en beeld

Tijdens de 'maand van het natuurboek' organiseert Bibliotheek Dommeldal in Leende weer een avond over de Lindse natuur in woord en beeld. Met een nieuwe spreker en wederom prachtige foto's. Op 18 april om 20.00 uur komt Mari de Bijl iets vertellen over de nieuwkomers in de natuur in de omgeving van Leende. Denk aan de wolf, het damhert, de boomkikker, de processierups, de watercrassula en nog veel meer! Dit verhaal wordt afgewisseld met prachtige (nieuwe) natuurfoto's van Erik van Asten.

Meer informatie is te vinden op dommeldal.op-shop.nl/

Natuurlijke wilde zwijnenwering

Marco Boon, woonachtig aan de Heggerdijk 5 in Leenderstrijp, vertelt over zijn nieuwe afrastering.

Wonend aan de rand van het Leenderbos sta je bloot aan een groot aantal gevaren. Zo is daar het zich veel te snel, dan wel extreem langzaam voortbewegend landbouw- en recreatief verkeer. Mountainbikers en crossmotoren die de bospaden onveilig maken. Onverlichte auto's met jagers na zonsondergang. Of vlak voor de auto langs rennende reeën als het donker wordt. En niet te vergeten de grote, boze wolf, die zich in onze contreien ophoudt. Maar het allergrootste gevaar, althans voor onze tuin, zijn wel de wilde zwijnen. De sporen van hun vernielings-

30-40 centimeter, opgevuld met snoeihout, die ook nog vele ecologische voordelen heeft:

- voor vogels en kleine zoogdieren biedt een takkenril een goede nest-, voedsel- en schuilgelegenheid
- amfibieën en reptielen vinden er een plek om te overwinteren
- ook paddenstoelen, varens en andere plantensoorten vinden er een uitstekend onderkomen
- zelfs enkele vlindersoorten zetten hun eitjes af op dood hout

- heel veel insecten maken gebruik van de beschermde plekjes in de takkenril om te schuilen.

De keuze was dan ook snel gemaakt en we gingen aan de slag. Voor het maken van een takkenril heb je de volgende zaken nodig:

- Palen (Totaaltuin Leende, Leende),
- Grondboor (in bruikleen van schoonvader Jo Bax, Leende),
- Houten hamer (Welkoop, Heeze),
- Takken (in dit geval wilgentakken, via Hei, Heg en Hoogeind en Peter Kerkhofs, Leende),

- Adviezen en aanmoedigingen (Hans van der Kruis, Leenderstrijp)

- Arbeid (ondergetekende, Leenderstrijp).

Nog aan te schaffen: wildcamera (bol.com?) om te checken of de takkenril echt zo'n ecologisch wonder is.

Hoewel nog steeds werk in uitvoering, hieronder het voorlopige resultaat:

drang zijn duidelijk aanwezig in de bermen lang de weg voor ons huis. Om ze buiten ons perceel te houden hebben we in eerste instantie een schrikdraadje gespannen. Werkt prima, maar ziet er natuurlijk niet uit. In de zoektocht naar een mooiere oplossing kwamen we de takkenril tegen. Een natuurlijk afscheiding van twee rijen palen met een onderlinge afstand van 1,25 meter en een tussenruimte van

Foto's: Marco Boon

Het Cijnsgeld in Leende

Soms heb je oude gebruiken die nog springlevend zijn. Een voorbeeld daarvan is de verdeling van het cijns geld in Leende. De wijken (vroeger hertgangen genaamd) hadden gronden in bezit voor gemeenschappelijk gebruik: de cijns goederen.

Aan die cijns goederen zit een bewogen historie, waarbij de bewoners van Leende en de heer van de heerlijkheid Heeze-Leende-Zesgehuchten, regelmatig lijnrecht tegenover elkaar stonden. Processen voor de Raad van Brabant in Brussel werden gevoerd over hoe ver die rechten, plichten en bijbehorende betalingen gingen. Voor de inwoners waren de gronden namelijk zeer belangrijk in de agrarische bedrijfsvoering: ze weiden er hun vee en staken er turf en heideplaggen.

Na de opkomst van kunstmest en mechanisatie nam de betekenis van die gronden sterk af. Uiteindelijk werden de gronden verkocht en de opbrengst belegd. Tot op de dag van vandaag wordt op de laatste vrijdag in de volle week voor kerstmis het rendement van de beleggingen uitgekeerd aan de gerechtigden.

De uitkering aan de gerechtigden vindt plaats door de rotmeesters: vroeger de toezichthouders op die cijns goederen, tegenwoordig de toezichthouders op de uitbetalingen. Iedere hertgang had drie rotmeesters.

Op de foto ziet u de rotmeesters van de Leenderstraat en Oisterik/Boschhoven. Leenderstrijp heeft haar gronden begin 20e eeuw geruimd voor een verharde weg naar Leenderstrijp. Zij hebben dus geen 'gemeenschappelijk vermogen' waarop een rendement uitbetaald kan worden.

Op de foto van rechts naar links; de drie rotmeesters van de Leenderstraat: Leo van Velthoven, Wim Maas en Johan van Hoof. De drie rotmeesters van Oisterik/Boschhoven: Harrie van den Broek, Francien van Weert en Peter van Rijsingen. Francien is de eerste vrouwelijke rotmeester in 400 jaar...

COLOFON

Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind streeft naar een mooi buitengebied waar natuur, landschap en gezonde boerenbedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Informatie over onze activiteiten vindt u op:

www.heiheghoogeind.nl

Redactie Nieuwsbrief:

Roel van Dijk
Peter Kerkhofs
Koen Staals

Foto's: Erik van Asten
(tenzij anders vermeld)

Contactadres:

contact@heiheghoogeind.nl

